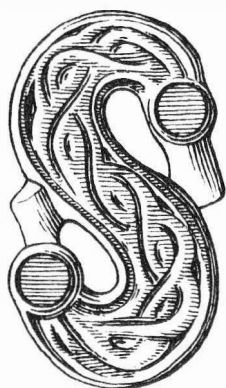

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

OJEDINĚLÉ NÁLEZY KAMENNÝCH NÁSTROJŮ Z RADOTÍNA

/ okr. Přerov /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV, Brno

Při terénním průzkumu v katastru obce Radotín předali občané pracovníkům expositury AÚ ČSAV v Opavě kamenné nástroje, pocházející z katastru obce.

Kopytovitý sekeromlat, který můžeme datovat do období mladé volutové keramiky nebo železovského typu, byl nalezen v poloze "Mesla".

Z polní trati "Nad Štěrbicí" pochází polovina polotovaru sekeromlatu s částí provrtu a polotovar eliptického kladivovitého mlatu. Oba předměty byly vyrobeny ze šedozeleného prachovce, pocházejícího z dolů u Hlinska. Datovat je zřejmě můžeme do doby trvání sídliště ve Hlinsku, tj. do období kanelované keramiky.

Josef Hanák / č.p. 46/ předal šňurový sekeromlat, který našel v trati "Nad Braní".

Einzelfunde von Steinwerkzeug aus Radotín /Bez. Přerov/. Aus dem Kataster der Gemeinde Radotín stammen einige Einzelfunde von Steinwerkzeugen. Es sind dies : ein schuhleistenförmiges Beil /junge Linearbandkeramik/ aus der Flur "Mesla"; Halbfabrikate von Beilen /kannelierte Keramik/ aus der Flur "Nad Štěrbicí"; eine Streitaxt /Schnurkeramik/ aus der Lage "Nad Braní".

ZÁCHRANNÁ AKCE NA ENEOLITICKÉ LOKALITĚ UHERSKÝ BROD - KYČKOV

/ okr. Uherské Hradiště /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

V červnu roku 1974 byla znovu meliorována celá plocha lokality Uherský Brod-Kyčkov. Při sledování průkopů se ukázalo, že příkop zachycený oběma předchozími výzkumy elipsovitě zasahuje až k východní hraně ostrožny. Další dvě prostory ohraničené příkopem o rozměrech cca 30 x 30 m a 40 x 40 m jsme zjistili v jižním sektoru lokality /při hraně terasy drobného potůčku/. V těchto místech se nenacházely žádné sídelní objekty. Průkopy trativodů byly proseknuť cca 60 objektů, z nichž řada se soustředila v jižní části střední partie lokality, kde dosud povrchový průzkum nepřinesl žádné stopy osídlení. Z většiny objektů, které se výrazně barevně rýsovaly, se nám nepodařilo získat keramické vzorky. Rovněž rychlý postup prací nám nedovolil zaměřením všech narušených objektů a jejich kresebnou dokumentaci. Překvapením bylo zjištění lengyelských sídelních objektů západně od polní cesty vedoucí na "Černou horu", neboť odtud zatím chyběly jakékoliv stopy po pobytu člověka. Při severní straně osady se nám podařilo nalézt dva silně poškozené kostrové hroby, které na základě milodarů /bronzové kroužky u hlavy, mušle Unio sp. a zvrřecí kosti/, můžeme přiřadit k nitranské skupině.

Rettungsaktion auf der äneolithischen Lokalität Uherský Brod - Kyčkov /Bez. Uherské Hradiště/. Bei Meliorationsarbeiten auf der Lokalität, die im Juni 1974 verliefen, wurde der Verlauf des östlichen Teiles des ovalen Grabens verfolgt, der bisher bei den Grabungen nicht erfasst worden war. Ferner stellte man im südlichen Teil der Lokalität weitere zwei kleinere, durch den Graben begrenzte Areale fest. Ausser einer Reihe von Objekten, die durch die Drainagen gestört waren, hat man im nordwestlichen Teil der Lokalität zwei Körpergräber der Nitraner Gruppe festgestellt.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM ÚNĚTICKÉHO SÍDLIŠTĚ VE ŠLAPANICÍCH

/ okr. Brno-venkov /

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

V říjnu 1974 byly při bagrování pro základy dalšího bloku na novém panelovém sídlišti ve Šlapanicích porušeny sídlištní jámy únětické kultury. Na staveništi se dostavili pracovníci Moravského musea v Brně, kteří zde prozkoumali část jedné jámy s kostrou /podle dodatečného očíslování se jednalo o jámu č. 10/. Výzkum porušené části únětického sídliště dokončili pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Při výzkumu byly špatné povětrnostní podmínky a navíc výzkum musel být prováděn velmi rychle, protože na staveništi se neustále pokračovalo se stavebními pracemi. Při výzkumu bylo zjištěno 30 jam. Část objektů byla

bagrováním zcela zničena ještě před započatím výzkumu a podařilo se u nich zaznamenat pouze polohu / jámy č. 2, 4, 8, 11, 12, 13, 15, 18, 21 a 24/. Část jam byla bagrováním porušena z větší části. Pokud se podařilo prozkoumat některé jámy téměř celé, jednalo se většinou o jámy lichoběžníkovitého tvaru, který je tak příznačný pro jámy únětické kultury. Ve dvou jámách /č. 1 a 10/ byly zjištěny i kostry dospělých jedinců, jejichž pohlaví zatím nelze určit, protože antropologické posudky nebyly zatím dokončeny. V jámě č. 5 byla nalezena dětská kostra ve skrčené poloze. Další kostra byla podle údajů dělníků na staveništi i v jámě č. 9, avšak byla zcela zničena bagrem. Většina jam v důsledku značného narušení obsahovala jen skromný materiál. Ze sídliště bylo získáno i několik kostěných a rohovcových nástrojů a několik zlomků ze zmotěrek a drtičů. Keramika byla zastoupena převážně střepovým materiálem a jen několik nádob se podařilo zrekonstruovat. Podle keramického materiálu lze datovat sídliště ve Šlapanicích do předklasického období.

Rettungsgrabung der Úněticer Siedlung in Šlapanice / Bez. Brno - venkov /. Im Oktober 1974 wurden beim Baggern von Fundamenten auf der neuen Grossblockbautensiedlung in Šlapanice Siedlungsgruben der Úněticer Kultur gestört. Bei der Rettungsgrabung hat man 30 Gruben festgestellt. Ein Teil der Objekte war gänzlich durch das Baggern noch vor dem Beginn der Grabung gestört worden und es gelang bei diesen nur ihre Lage zu verzeichnen. Die weiteren Objekte waren grösstenteils durch das Baggern gestört. Sofern es gelang einige Gruben zum Grossteil zu untersuchen, handelte es sich überwiegend um trapezförmige Gruben, die so bezeichnend für die Úněticer Kultur sind. In zwei Gruben /Nr. 1 und 10/ stellte man auch Skelette von erwachsenen Individuen fest. In Grube Nr. 5 fand man ein Kinderskelett in Hockerlage. Nach den Angaben der Arbeiter auf dem Bauplatz war ein weiteres Skelett auch in Grube Nr. 9; wurde allerdings durch das Baggern vernichtet. Aus der Siedlung barg man einiges Bein- und Hornsteinwerkzeug und Bruchstücke von einigen Mahl- und Reibsteinen. Die Keramik war überwiegend durch Scherbenmaterial vertreten, nach dem die Siedlung in Šlapanice in den vorklassischen Zeitabschnitt datiert werden kann.

ÚNĚTICKÁ KOSTRA Z PŘIBIC

/ okr. Břeclav /

Milan S t l o u k a l, Národní muzeum, Praha

Luboš V y h n á n e k, Radiologická klinika KU, Praha

/ Tab. 9 - 10 /

V červnu 1969 byla při terénních úpravách v Přibicích narušena únětická jáma; při zachraňovacím výzkumu pak zde byla nalezena 15 cm nade dnem jámy při jejím jižním okraji silně skrčená kostra, ležící na levém boku hlavou k jihu a obličejem k západu. Onálezu podal zprávu Jaromír Ondráček v Přehledu výzkumů 1969; v závěrech zdůrazňuje, že přibický nález je spolu s dalšími toho druhu dokladem, že se pohřbívání do odpadových jam neomezuje jen na pozdní únětickou kulturu, nýbrž že se s ním setkáváme již od druhé fáze moravské únětické kultury /keramiku z této jámy je možno řadit do staršího úseku vývoje únětické kultury/. Kostra z Přibic je poměrně dobře zachována a zasluhuje pozornosti antropologa také proto, že u ní byly zjištěny zajímavé patologické změny.

Lebka je středně robustní, má silně poškozenou pravou polovinu /liční, spánkovou a temenní kost/. Čelo je klenuté se středně výraznými čelními hrboly, nadočnicové oblouky jsou slabě vytvořeny, glabella 3. stupně, horní okraj očníce je středně silný, protuberantia occipitalis externa je rovněž 3. stupně, týl je klenutý, bradavkové výčnělky malé. Ve vertikální normě má lebka obrys úzkého ovoidu. Fossa canina je zcela plochá, tubercula marginalia nejsou vytvořeny, dolní čelist má slabě invertované úhly. Chrup je bez kazů a intravitálních ztrát, abrase středně silná /2. - 3. stupně/. Švy jsou na lamina externa lebečních kostí dosud zcela otevřené, na vnitřní desce jsou již obliterovány malé úseky šípového švu.

V metrické charakteristice je mozkovna hyperdolichokranní, ortokranní a akrokranní, eurymetopní, chamaerhinní, ortognátní a leptomandibulární. Absolutními mírami se řadí mezi velmi dlouhé, úzké a vysoké mozkovny s vysokým obličejem i horním obličejem; bizygomatickou šířku není možno změřit, ale není pochyb o tom, že obličej i horní obličej by indexovými hodnotami patřily mezi úzké /podrobné míry jsou uvedeny v připojené tabulce/. Typově výrazný leptodolichomorf.

Postkranialní skelet je zachován téměř kompletní. Je středně robustní, pánevní kosti se širokou incisura ischiadica major a s výraznými praeauriculárními žlábkyna obou stranách je důrazně potvrzují, že jde o pozůstatky ženy. Stáří zeměle je možno odhadnout na 30 až 40 let. Výška postavy byla vypočítána na 161,5 cm.

Na levostranné lopatce je vrozeně izolovaná apofysa akromiálního výběžku. Na 12. hrudním obratli je horní facies terminalis výrazně asymetricky jamkovitě prohloubena a tělo obratle současně nabylo ventrálně klínovitého tvaru - jde zřejmě o stav po kompresivní zlomenině těla Th 12.

Křížová kost má anomální konfiguraci, která vznikla izolací kranialního sakrálního úseku /nejspíše lumbaliss. 1/; kranialní okraj křížové kosti je sešlumen distálně doleva, má zcela hladký obrys bez známek obnažení spongiosní struktury. Celé sacrum je nadměrně zakřiveno. Zachované bederní obratle jsou silně postmortálně poškozeny, nejkaudálnější samostatný obratel chybí, poslední zachovaný obratel nekoresponduje s křížovou kostí. Přesto je možno diferencovat závažné patologické odchylky, které jsou reprezentovány především změnami intervertebrálních bederních kloubů s hrubou defigurací kloubních vý-

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné